Kárpit - Jézus születése és halála

Textil- és viseletgyűjtemény

Leltári szám:	2012.5.1
Alkotó:	Rippl-Rónai, József (1861 - 1927)
Gyár / műhely:	Székesfővárosi Iparrajziskola Szövőműhelye
Készítés ideje:	1906 - 1908
Készítés helye:	Budapest
Jelzés:	balra lent: Rónai; jobbra lent: RR
Anyag:	gyapjú
Technika:	félszumák technika
Méretek:	szélesség: 125 cm hosszúság: 105 cm

A születés és a halál misztériumát ábrázoló kárpit az első, francia feliratos vázlat (MNG, ltsz.: 1935-2834) kompozícióban azonos, de egyes részleteiben átalakított változata. A szövés technikája következtében a kárpiton – a vázlathoz és a későbbi kartonhoz (Iparművészeti Múzeum, Adattár, KRTF 25 - ld. itt) képest – a jobb és a bal oldal felcserélődik. A felső képmező Kálvária-ábrázolásán a szent asszonyok, Mária és János evangélista álló, illetve térdeplő alakja fogja közre a keresztre feszített Krisztust. A jelenetet két oldalról egy-egy fa, az előtérben pedig két cserje kereteli. A háttérben messze elnyúló dombvidék ábrázolása arról tanúskodik, hogy Rippl ismerhette a 15. század második felének tournai-i és brüsszeli kárpitjait. E kárpitok jellegzetessége, hogy a távlat érzékeltetésére a dombvonulatokat apró, stilizált fák egyre kisebbedő, gyöngysorhoz hasonló alakja szegélyezi. A motívumokat kísérő hangsúlyos kontúrok, a ruhák lepelszerű egyszerűsége, a nagy színfoltok (sárga, rózsaszín, szürke) és a stilizált térábrázolás hatásos, dekoratív kompozíciót hoznak létre. Keserű Katalin és Pálosi Judit a Kálvária-ábrázolásban Gauguin bretagne-i képeinek és a naiv kálvária-szobroknak az ihletését érzi, Prékopa Ágnes a jelenet színhasználatában és a szent asszonyok figuráiban Maurice Denis befolyását érzékeli. Annyi bizonyos, hogy a Rippltől távol álló bibliai téma művészi feldolgozása a Nabis hatásának köszönhető. Fokozottan érzékelhető ez az alsó képmező paraszti környezetbe helyezett ábrázolásán. A mindennapi élet egyszerű falusi szobájában és egyszerű tárgyai között megvalósul a csoda, Krisztus születése. A középen ülő, gyermekét ringató Madonnát a királyok veszik körül. Az előtér a vázlathoz képest gazdagabb, a földön a Mária lába elé helyezett ajándékok láthatók: kehely, ládika és gyöngysor. A halványkék, zöld, rózsaszín és sárga színfelületek, a vonaljáték gazdagsága, a bordűr élénkebb színű, de ugyancsak síkba terített virágai (georginák) harmonikusan kapcsolódnak a Kálvária-ábrázoláshoz. A kárpitot az 1906-ban alapított Székesfővárosi Iparrajziskola szövőműhelyében szőtték Lakatos Artúr irányításával.

Irodalom

- főszerkesztő: Prékopa Ágnes: Contributions to the History of Textile Art in Hungary between the Wars. Artists and Workshops. *Ars Decorativa 33*, 2019. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2019. - p. 105. Nr. 1. (Semsey Réka)
- Szerk.: Nagy Ildikó, Bernáth Mária: *Rippl-Rónai József gyűjteményes kiállítása*. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1998. - Nr. 210. (László Emőke)

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum